

СТИЛІСТИЧНІ АСПЕКТИ ФУНКЦІОНУВАННЯ ОДИНИЦЬ ІЗ САКРАЛЬНОЮ СЕМАНТИКОЮ В УКРАЇНСЬКІЙ ЛІТЕРАТУРНІЙ МОВІ

УДК 811.161.2'38''20'

Леся Баранська (Дрогобич)

ЛІНГВОСТИЛІСТИКА ЗНАКОВИХ САКРАЛЬНИХ ОБРАЗІВ У ТВОРІ МАРІЇ МАТІОС „ПРИВАТНИЙ ЩОДЕННИК. МАЙДАН. ВІЙНА...“

Статтю присвячено дослідженню твору Марії Матіос „Приватний щоденник. Майдан. Війна...“ крізь призму стрижневих сакральних лексем. Проведено лінгвостилістичні студії над знаковими теонімами, номенами на позначення сучасних церковних діячів, християнських мучеників, а також прецедентними есхатологічними лінгвокультурологемами та їхніми асоціатами (Апокаліпсис, страх, смерть). Зроблено узагальнення про те, що письменниця часто повертає в щоденниковий дискурс первинну, освячену тисячолітньою традицією ментальну семантику й символіку сакральних лексем, звільняє її від філософських рефлексивних нашарувань і побутового профанування.

Ключові слова: сакральне, щоденниковий дискурс, теонім, символ, прецедентний біблїонім, лінгвопоетика.

Художній дискурс Марії Матіос є і залишається одним з найбільш яскравих виявів християнського постмодернізму в сучасному українському письменстві. Він органічно функціонує в полі сакрального світосприймання та світовираження, де елементи християнства тісно переплітаються з міфологічно-ритуальними й національно акцентованими стратегіями у вербалізації „священного“. Відомий дослідник феномену сакрального в художній літературі Ігор Набитович зазначив, що творчість Марії Матіос постає як терпкий згусток української ритуальної священної крові у світовій літургічній драмі жорстокого ХХ віку [10, с. 529]. ХХІ сторіччя цю драму не зупинило, навіть не згладило, навпаки – загострило. Україна опинилася на геополітичному розламі цивілізацій, а протистояння Добра і Зла крізь призму долі українців постало в світовому вимірі. Майдан, війна на Донбасі – це той новітній жертвоєник, де проливається не ритуальна – справжня кров тисяч українців, що доторкнулися до фізично зримого (не метафізичного) **Апокаліпсису**.

Об’єктом дослідження обрано останній за часом написання й оприлюднення прозовий твір Марії Матіос „Приватний щоденник. Майдан. Війна...“, що, шокуючи, „загартовує правдою“ про трагічні події Революції Гідності та кривавого протистояння на Сході, учасником чи свідком яких вона була. Є також підстави говорити, що кожен новий твір письменниці постає не сам по собі, а як фрагмент специфічного і вже впізнава-

ного цілісного історико-філософського мегадискурсу, де кожен елемент репрезентує органічно завершену й водночас відкриту художню систему. Сасцутяк феномен авторського мовомислення у прозі письменниці має розпросторений, навіть всеохопний характер. Останній можна було задекларувати словами Макса Мюллера про те, що у всіх релігіях „ми почуємо навіть на найнижчих щаблях людської драбини – як тільки прикладемо вухо – якість невизначене гудіння про божественні речі“ [Цит. за: 10, с. 518].

У сучасній українській лінгвостилістиці проблема концептуалізації й специфіки вербалізації сакральної сфери перемістилися з периферійної зони в центр дослідницьких зацікавлень. Їй присвячено монографії (П. Мацьків „Концептосфера Бог в українському мовному просторі“; Т. Вільчинська „Концептуалізація сакрального в українській поетичній мові ХVІІ–ХVІІІ ст.“; М. Скаб „Закономірності концептуалізації та мовної категоризації сакральної сфери“). У дослідженнях Н. Пуряєвої, Н. Піддубної, І. Бочарової, С. Бібли та ін. розглянуто лексико-семантичні групи конфесійної лексики: назви релігійних споруд та їх частин (Н. Піддубна), назви богослужбових предметів (Н. Пуряєва), назви релігійних свят (І. Бочарова). О. Стишов виділяв декілька новітніх груп лексем релігійної тематики: одиниці на позначення невідомих раніше в Україні релігійних течій, рухів, сект тощо; номінації на означення провідників, послідовників і прибічників різних конфесій, течій тощо; слова, що передають різні назви конфесійних наук, вчень, реалій, понять тощо [15, с. 11]. Останнім часом дослідники все частіше звертають увагу на особливості збагачення художнього мовлення конфесійно маркованими лексичними та образно-лексичними засобами (Т. Берест, Ю. Браїлко, А. Ковтун, М. Стецик), а також формами побутування біблійних текстів як прецедентних феноменів у мові й мовленні (Ж. Колоїз, І. Христенко). Однак все ще нечотатньо вивченою залишається і проблема репрезентації сакрально маркованих лексем (з інгерентною та адгерентною семантикою) в українському прозовому мовленні.

Проблема сакрального в прозі Марії Матіос вже потрапляла в поле дослідницьких зацікавлень. Вельми вдалу спробу цілісно представити функціонування категорії *sacrum*, релігійної постави й

сакрального світовідчуження зробив І. Набитович у передмові до книги „Вибраного“ М. Матіос промовистою назвою „Знахарка троякої ружі“ та в монографії „Універсум sacrum у в художній прозі (від Модернізму до Постмодернізму)“. сакральний вимір повісті „Армагедон уже відбувся...“ крізь призму стрижневих слів-концептів дослідила М. Стецик. Однією з перших спроб розглянути „Солодку Дарусю“ в контексті сакральної парадигми є стаття С. Гірняк та І. Шумей.

У пропонованій статті маємо на меті дослідити лінгвостилістичну специфіку знакових словообразів сакрального макрополя в творі Марії Матіос „Приватний щоденник. Майдан. Війна...“.

Марія Матіос творить сакральну концептосферу „Приватного щоденника“ з таких засадничих та ментально актуалізованих історичним моментом понять, як **Бог, молитва, віра, терпіння, мораль, Слово, життя, смерть, гріх, спокута, совість, біль, страх, пам'ять, молитва, церква, капличкаташо**: „**Боже** і мудрі люди! – допоможіть вернути спокій в Україну“ [8, с. 166]; *Упродовж життя Бог дає мені випробування мовчанням – він навіть забирає мій голос, ніколи не подаючи навіть найменшого натяку, коли це відбудеться, і так само вертає його...*“ [8, с. 22]; „Одна справа, коли ти вигадуєш, фантазуєш чи ретранслюєш чуже **життя** – хай навіть драматичне, трагічне, але чуже. Тут, у чітко відведеному просторі „Майдан – Війна“, я пережила знову **ВСЕ** ...“ [8, с. 16]; „Читати ці волення про міліцейську, прокурорську, судову „махновщину“ людина з неатрофованою **совістю** спокійно не може“ [8, с. 71]; „Думаю, що рано підводити підсумки. Але знаю, що з плином часу очі не втомилися бачити красиве, а **серце** не розучилося розпізнавати чужий **біль**; що **Слово** не стало Лінивим і це може змагатися зі зброєю“ [8, с. 306]; „Коли слухаєш промови розумних людей, майже фізично відсуваєш матеріальну вагу **Слова**. **Слово** ціляє у серце і в мозок тільки тоді, коли воно переконливе. Не високе, не низьке, не просте і не заквітчане. А тільки те, що із глибини самої **душі**, те, що його може повторити будь-котрий слухач, як своє, особисте“ [8, с. 179].

Окрім традиційних онімів (Богородиця, Покрова, Христос, Соломон, Біблія, Великдень, Різдво, Водохреща), знаходимо в тексті й імена новітніх українських мучеників та достойників Церкви (Омельян Ковч, Філарет, Святослав, Любомир Гузар).

У час, „коли музи здебільшого мовчать, а говорять зброя“, авторка глибоко вірить Богові, покладається на Нього в найбільш драматичних (не фігурально – насправду смертельно небезпечних) ситуаціях на Майдані і на Донбасі. У дискурс діарішу повертається первинна, освячена тисячо-

літньою історією ментальна семантика і символіка теоніма, звільнена від філософських рефлексивних нашарувань і побутового профанування.

У Словнику біблійного богослов'я читаємо: „Бог – початок усього. Бог існував і його існування – це первинний факт, який не потребує жодного пояснення. У Бога нема ні походження, ні становлення“ [12, с. 57]. У цьому аспекті поділяємо й думку Т. Вільчинської, що „тлумачення Бога у християнстві не вичерпується лише значенням відповідної лексеми. Більшість конститутивних компонентів семантики можна встановити, виходячи з практики пояснення Бога у Святому Письмі та різних теологічних джерелах“ [3, с. 147].

Концептуальний і найбільш частотний сакральний номен **БОГ** у контекстах найчастіше номінується лексемами **Бог, Господь, Господь Бог**. Ці лексеми вжиті самостійно або входять до вигуків мовних формул, які людина (автор) промовляє в екстремальних життєвих ситуаціях чи як добрі побажання близькій людині (або застереження). Більшість із них уже фразеологізувалися: „І за ним же, за осиротілим батьком Горбенком, повторюю інші слова, ті, що стосуються воєнного часу – „загиблі підпорядковані **Господу Богу**“ [8, с. 16]; „...Один **Бог** і свідки знають, що робилося на дорогах на підступі до Майдану“ [8, с. 32]; „...Як **Бог** дасть, так і буде. Якщо **Бог** мені надиктує слова, то він мені їх надиктує навіть у таких екстремальних умовах, як парламентські“ [8, с. 45]; „Ідемо по палатах. **Боже милосердний**... самі молоді чоловіки... очі перев'язані... хто прооперований – хто чекає на операцію“ [8, с. 58]; „Хто помилиться, той не має страху... Ми за правду, а з нею є **Господь**. Тому Він з нами, а правда всеперемагаюча“ [8, с. 65]; „Тут сам **Бог** велів не просто спрямовувати депутатський запит начальникам тих, на кого скаржаться люди...“ [8, с. 71]; „Мені відмовив тільки один – Герой України Михайло Резнікович. **Бог** йому суддя“ [8, с. 73]; „**Господи**, який це був чистий – нетутешній хлопець“ [8, с. 82]; „А, **Боже**, борони, щось станеться з охоронцями, то я буду до кінця днів своїх мати муки сумління?“ [8, с. 105]; „... Дай, **Боже**, щоб я помилилася, але напруга з обох боків – влади й опозиції – така висока, що небезпека зростає все більше і більше“ [8, с. 114]; „Дякувати **Богу**, Андрійко лишився живий“ [8, с. 143]; „...Боронь, **Боже**, зброєю іти проти людей“ [8, с. 148]; „**Боже**, Твоя воля... Яких людей утратила Україна на Майдані!“ [8, с. 195]; „Дякую, що живий! **Бог** е! Із пекла 20 лютого, на Інститутській, Андрійко виїшов Живий! Думає, що його врятувала мамина молитва і єрусалимський хрестик, подарований мною напередодні на барикаді“ [8, с. 169]; „**Бог** їм суддя. Адже **Бог** як дає – так і забирає. І гроші, до речі, також“ [8, с. 328].

У контекстах здебільшого актуалізовано семантичний набір традиційного ядра (всеомгутність, всесильність, всепрощення, милосердя, суддя), а в архаїчних вигуківих сполуках омовлено розмаїті вербально-етичні та емотивні відтінки (вдячність, пересторога, відчай, душевний біль, уповання тощо). Окремі фрагменти з теонімним компонентом сприймаються як проникливі афористичні міні-дискурси (деякі – з покликанням на першоджерело): „**Бог** добрий. Він віддячує тим, хто **ВІРИТЬ І РОБИТЬ**“ [8, с. 320]; „**Бог** розсудить міру відваги кожного у найбільш небезпечні дні“ [8, с. 188]; „**Життя** – це найкраща винагорода і найвідповідальніша робота від Бога, яку кожна людина цінює і виконує так, як стають зорі, як диктує виховання і сумління, як дозволяє здоров'я“ [8, с. 306]; „Але **Бог** усім суддя. Він розсудить краще, ніж будь-який суд“ [8, с. 246]; „**Бог** перевіряє, чи достойні ми свободи“ [8, с. 86].

У конфесійній традиції та мовній практиці більшості галичан і буковинців не прийнято вживати демінутивний дериват *Боженька* (*Божечка*), окрім вокативів (*Божечку*, *Боженьку*), оскільки в ньому увиразнюються семи профанні, навіть зневажливі. Жодного разу в авторському дискурсі цієї форми ми не зафіксували. Однак в листі матері Героя Небесної Сотні Василя Прохорського, який Марія Матіос наводить повністю, пестлива форма теоніма увиразнює драматично-зворушливу й водночас сакрально-піднесену тональність: „Та вона вірить у кару **Боженьки** (каже, Василько тільки так звертався до Всевишнього – „**Боженька**“, бо йому здавалося загрубим звертання „Бог“) і у любов **Боженьки**, бо Він забрав її сина, як і свого сина Ісуса у 33 роки“ [8, с. 236].

У семантичній структурі біблієонімів актуалізовані прецедентні або доповнені традиційною етноментальною семантикоююсенси, що не суперечить жанрово-стильовим стратегіям щоденникового дискурсу. Оними ж на позначення новочасних українських мучеників та церковних діячів (*Омелян Ковч*, *Філарет*, *Святослав*, *Любомир Гузар*) функціонують на рівні своєї первісної функції – номінування денотатів сакральної сфери: *Дещо розворушили учасників віча духовні провідники – Блаженніший Святослав Шевчук та Патріарх Філарет*“ [8, с. 179]; „Сьогодні Міністерство культури (!!!) погрожує УГКЦ за Богослужіння на Майдані, Церкву лякають припиненням законної діяльності, начебто до Бога треба звертатися через посередництво мінкультури. Воістину – безумці... Під час Другої світової війни о. *Омелян Ковч*, народжений у Космачі на Івано-Франківщині, загинув у Майданеку, рятуючи євреїв від нацистів...“ [8, с. 49].

Омелян Ковч – Блаженний Священномуче-

ник, греко-католицький священник, що разом із дітьми-в'язнями різних національностей був живцем спалений у крематорії Майданека. Його священничий подвиг живить у нашій свідомості „вічний ідеалістичний вогонь самопожертви, любові до ближнього і спільності людської долі“ (Є. Сверстюк). Бог був один, страждання було одне, порятунок шукався спільний. Тому так важливо протиставити машині смерті розуміння Божої природи життя, в оточенні патологічного садизму стати втіленням милосердя, протистояти глобальній катастрофі історії через моральний опір нічим не захищеної особистості, озброєної лише силою Духу, Віри, Слова.

Номен *Омелян Ковч* ще не став частиною сакрального тезаурусу, не поширився в загальнонаціональному масштабі, але в його семантичній структурі вже чітко викристалізувався відповідний спектр сем ('жертвоність', 'самозречення', 'наслідування Христа'), що потенційно може зробити його одним з найбільш знакових маніфестантів релігійного мовомислення.

Оними *патріарх Філарет*, *Любомир Гузар*, *Святослав Шевчук* функціонують також на рівні авторства (своєрідної щоденникової ремарки) власних афористичних дискурсів: „**Бог** перевіряє, чи достойні ми свободи“ (*Патріарх Філарет про протистояння на Майдані*)“ [8, с. 86]; „І я думаю так, як *Любомир Гузар*: народ має право на повстання“ [8, с. 56]; „Мужнім не є той, хто першим б'є. Мужнім є той, хто вміє стримати свою власну агресію і ненависть“ (*Верховний Архiepіскоп УГКЦ Блаженніший Святослав Шевчук*)“ [8, с. 86].

Відомий ізраїльський письменник Амос Оз, один із претендентів на Нобелівську премію 2009 року, у листі до письменниці з приводу книги „Армагедон уже відбувся“ пише: „...Дорога Маріє! Ви ще запитали, чи не здається мені, що кінець світу – Судний день – уже прийшов до нас, що він заповонив усю землю, а ми – просто дійові особи в останньому дні нашої планети? Адже та інтенсивність, з якою люди удосконалюють знаряддя самознищення, – якраз і свідчить про завершальний етап Армагедону“. І далі продовжує: „... Однак сили, які ми повинні зрозуміти, пізнати і приборкати, – це сили Зла, які є в нас самих, сили Зла, що гніздяться в серці людини, і від сплеску цих сил ніхто не застрахований“ [7, с. 4–5]. Амос Оз дуже тонко вловив суть згадуваної книги і її лейтмотив (зрештою, лейтмотив більшості творів М. Матіос): судний час, чи Страшний Суд, передовсім вершиться в людській душі, якщо вона ще здатна відчувати, переживати й розуміти міру заподіяного нею (вільно чи невільно) Зла. Армагедон у людській душі (чи Армагедон людської душі) – це найстрашніше випробування,

яке може впасти на людину. Якщо ж каміння Вавилонської вежі придавлюють народ, а Армагедон усимволізовує національну катастрофу, то крихким муром між світом Добра і Зла стає спочатку Майдан, а потім Війна. Прецедентні біблієоніми *Армагедон*, *Вавилон*, *Страшний суд* – концептуальні в системі авторського мовомислення і якоюсь мірою очікувані ідіолектні форми, сакральні філософеми. У „Приватному щоденнику“ з’являється ще один вербальний знак, що вивершує есхатологічну тріаду, – *Апокаліпсис* („Апокаліпсис – остання книга Нового Заповіту, написана святим євангелістом Іоанном; описує в загальних образах останні дні світу, прихід антихриста та різні катастрофи, що супроводять ці останні жадливі дні; символізує вселенську катастрофу“ [4, с. 16]).

Поза біблійним значенням, термін „апокаліпсис“ часто використовується для позначення останнього часу взагалі або, зокрема, подій останнього часу. Іноді такі події, як друге пришестя Христа та битва біля Армагедону, називаються *апокаліпсисом*. Апокаліпсис буде остаточним і повним одкровенням Бога, Його гніву, Його справедливості, у висліді – Його любові (Івана 14:9; Євреям 1:2): „**Апокаліптична** картина цілком розстрошеного Хрещатика і спаленої Інститутської з рогу будинку Укоопспілки відкривається з такою несамовитою силою жаху, що я чую, як тремтять піджилки під колінами. Від цього безконечного жахиття поміж скоцюрбленого у вогні заліза, розірваних протигазів, покинутих дерев’яних щитів і палиць, бочок, батарей, чийось окулярів, клатів згорілих наметів, документів для ідентифікації людей, і багато чого нерозпізнаного, але ще вчора комусь належного, живого – хочеться упасти на цю вигорілу уцерьть землю, укриту сажею, попелом і потрісканим у пожежі камінням, перед цим смертельно пораним монстром – Будинком профспілок, бокову стіну якого пожежники безперервно заливають водою, а вікна і дах усе вивергають і вивергають чорні – сатанинські – клуби диму“ [8, с. 141]; „Отже, і надалі в Україні ближчим часом слід чекати **апокаліптичних подій**: усе частіше живі поставатимуть із мертвих – і свідчатимуть на неправедних судах на непокірних, бо заворушаться донецькі шурфи і потріскають асфальти“ [8, с. 69].

У „Приватному щоденнику“ найбільш логічними асоціатами сакральної лінгвокультурологеми „Апокаліпсис“ є *елексеми страх (страшно), смерть (вбиті, загиблі)*. Страх тут постає у своєму метафізичному позавимірному вияві, з актуалізацією есхатологічних компонентів семантики.

„Окрім виявів страху, що його викликають істоти цього світу, окрім страху клопітливого, який свідчить про надмірне хвилювання за вико-

нання визначеної праці чи актуального завдання – існує більш невизначений, первісний страх: це жах, який постає з глибини людського „я“ – невпевненість перед обличчям смерті, узагалі перед майбутнім“ [12, с. 813]. У Словнику української мови страх витлумачується передовсім у матеріалістичному ракурсі, відтак сакральні семи не представлені: „Стан хвилювання, тривоги, неспокою, викликаний чеканням чого-небудь неприємного, небажаного; Страх – це сигнал перед небезпекою, що загрожує організмові, і сам він не залежить від людської волі; Страх являє собою певні фізіологічні симптоми, які в людей з дужою нервовою системою або зовсім не з’являються, приглушуються, або ж швидко зникають“ [2, с. 623]. Реалістичний щоденниковий дискурс робить зображуване фізично відчутним, увиразнюється атрибутом **жахкий** та афористичним парадоксом „**так страшно, що перестаси боятися**“: „Розумію: треба боятися. Та я чомусь не чую **страху**. Або не вловлюю його теперішніх ознак“ [8, с. 9]; „Діти. В очах **страх**. Дехто дивиться вовчезам: коли це закінчиться?“ [8, с. 34]; „...**Страх. Жажкий страх** стинає раптово так, що, здається, це трохи – і настане повний параліч“ [8, с. 118]; „Де він подівся – вранішній **Страх**?! Липкий. Огидний. З тремтінням піджилок під колінами...“ [8, с. 120]; „До сьогодні я не знала, що надходить момент, коли так **страшно**, що перестаси боятися“ [8, с. 129]; „...**Строковики – вешники. Як курчата. Блимають очима з-поза шоломів, плечі опущені. На обличчях написано: СТРАХ**“ [8, с. 142].

У Словнику біблійного богослов’я читаємо: „Кожна людина зустрічається на життєвому шляху зі **смертю**. Біблійне одкровення не відкидає цього досвіду, не втікає у нездійсненні мрії, а на будь-якому етапі священної історії тверезо й відверто дивиться в очі смерті: смерть тих, хто нам близький, – виклик скорботі тих, хто залишається; смерть, що її кожен передбачає для себе, бо він також „побачить смерть“ [12, с. 761]: „У день **смерті** всі слова зайві. Партії регіонів сьогодні знесло дах!“ [8, с. 53]; „День Соборності влада „соборувала“ першою **смертю** протестувальника (Згодом з’ясувалося, що це був Сергій Нігоян...)“ [8, с. 60]; „Ось такий одночасний пік життя і **смерті**“ [8, с. 245]; „...Але „Не плачте за мною ніколи“ – це роздуми про сутність життя через призму **смерті**. Ну майже, як про сьогодні“ [8, с. 318]; „Тоді я ще не знала, що це задля Юри, як і Володі Аршинова, і решти поранилих, 2 червня у Луганську був зупинений вогонь і три автівки швидкої допомоги, зорганізовані Олександром Єфремовим, вивозили їх із дороги **смерті** на дорогу життя“ [8, с. 241].

Аналізуючи твір, добираємо і глибоку закорі-

неність авторського мовомислення у Святому Письмі, і вербальну розпростореність на обширах сакрального. Сакральне слово (слово-образ, мотив) спроектоване на сьогоднішній, на ті страшні події, які відбуваються в Україні. У реалістичному щоденниковому дискурсі Марія Матіос повертає багатьом сакральним номенам первісну семантику й водночас пропонує нові інтерпретації сакральних символів, реалізуючи не лише своє мистецьке право, а й свій обов'язок створити правдиву картину подій, суголосну світорозумінню релігійної людини та її духовним пріоритетам. У перспективі плануємо дослідити на матеріалі “Приватного щоденника” М. Матіос сакральні лексеми “молитва”, “Слово”, “хрест”.

Література

1. Аверинцев С. С. Софія – Логос : словник / С. С. Аверинцев. – К. : Дух і літера, 1999. – 458 с.
2. Великий тлумачний словник сучасної української мови / [уклад. і голов. ред. В. Т. Бусел.] – К. : Ірпінь: ВЕФ „Перун”, 2001. – 1440 с.
3. Вільчинська Т. П. Концептуалізація сакрального в українській поетичній мові XVII–XVIII ст.: монографія / Т. П. Вільчинська. – Тернопіль: Джура, 2008. – 424 с.
4. Жайворонок В. В. Знаки української етнокультури: [словник-довідник] / В. В. Жайворонок. – К. : Довіра, 2006. – 703 с.
5. Ігнат'єва С. Сакральна комунікація в українському щоденниковому дискурсі / Світлана Ігнат'єва // Науковий вісник Чернівецького університету : [зб. наук. праць]. – Чернівці : Чернівецький нац. ун-т, 2013. – Вип. 659 : Романо-слов'янський дискурс. – С. 28–33.
6. Керлот Х. Словарь символов / Х. Керлот. – М., 1994. – 648 с.
7. Матіос М. Армагедон уже відбувся... : [повість] / Марія Матіос. – Львів: ЛА „Піраміда“, 2011. – 112 с.
8. Матіос М. Приватний щоденник. Майдан. Війна... / Марія Матіос. – Львів : ЛА „Піраміда“, 2015. – 356 с.
9. Мацьків П. Концептосфера Бог в українському мовному просторі: [монографія] / Петро Мацьків. – Дрогобич: Коло, 2007. – 332 с.
10. Набитович І. Сакральні мотиви в художній прозі Марії Матіос / Ігор Набитович // Універсум sacrum'u в художній прозі (від модернізму до постмодернізму): [монографія]. – Дрогобич-Люблін: Посвіт, 2008. – С. 517–529.
11. Поповський А. Сакральний світ Олеся Гончара / Анатолій Поповський // Науковий вісник Чернівецького університету : [зб. наук. праць]. – Чернівці : Чернівецький нац. ун-т, 2013. – Вип. 659 : Романо-слов'янський дискурс. – С. 18–22.
12. Словник біблійного богослов'я / [за ред. К. Леон-Дюфура, Ж. Люпласі, А. Жоржа, П. Грело та ін.; перекл. з фр. Вл. Софрона Мудрого]. – [2-е вид.] – Жовква: Місіонер, 2010. – 992 с.
13. Словник української мови : [в 11-ти томах]. – К. : Наук. думка, 1970–1980. – Т. 1–11.
14. Стецик М. Сакральний вимір повісті Марії Матіос „Армагедон уже відбувся...” крізь призму стрижневих слів-концептів / Марія Стецик // Парадигма Sacrum & profanum у літературі та культурі : зб. наук. праць: матеріали Міжнар.наук.-практ. семінару. – Дрогобич : Посвіт, 2012. – С. 5–24.
15. Стишов О. А. Українська лексика кінця ХХ століття (на матеріалі мови засобів масової інформації) / О. А. Стишов : [монографія]. – К. : Вид. центр КНЛУ, 2003. – 388 с.
16. Шевченко В. М. Словник-довідник з релігієзнавства / В. М. Шевченко. – К. : Наук. думка, 2004. – 560 с.

Статья посвящается исследованию произведений Марии Матиос „Личный дневник. Майдан. Война...” сквозь призму ключевых сакральных лексем. Автор анализирует знаковые теонимы, номены, обозначающие современных церковных деятелей христианских мучеников, а также изучает прецедентные эсхатологические лингвокультурологены и их ассоциаты (Апокалипсис, страх, смерть). Обобщено, что писательница часто возвращает в первичный освященный тысячелетней традицией дискурс ментальную семантику и символику сакральных лексем, освобождая ее от философских рефлексивных наслоений и бытового профанирования.

Ключевые слова: сакральное, дневниковый дискурс, теоним, символ, прецедентный библионим.

The article is devoted to the research of Maria Matios's work "Private Diary. Maidan. War..." through the prism of key sacred lexemes. We held linguostylistic studies over iconic theonyms, nomens for defining modern church leaders, Christian martyrs and also precedent eschatologic linguoculturological units and their associates (Apocalypse, fear, death). We generalize that the writer often returns to the diary discourse primary, blessed by the millenium history mental semantics and the symbolism of sacred lexemes, she releases it from philosophic reflective layering and everyday life profanation.

Key words: sacred, dairy discourse, theonym, symbol, precedent biblionym, linguopoetics.